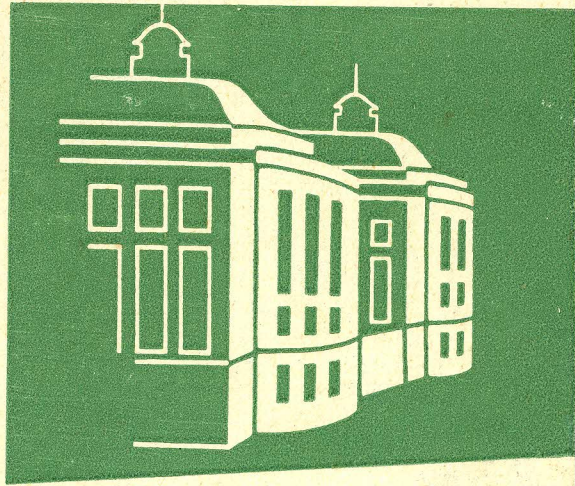

RAT · ESTONIA ·

VÕLUFLOOT

W. A. Mozarti

oper, 2 vaatuses.

12. pildis

E. SCHIKANEDERI

libreto

1964

Muusikaline juht ja dirigent: **NEEME JÄRVI**

Dirigent: Eesti NSV teen. kunstitegelane **VALLO JÄRVI**

Lavastaja: **PAUL MÄGI**

Kunstnik: **ELDOR RENTER**

Koormeister: **UNO JÄRVELA**

Kontsertmeisterid: Eesti NSV teeneline kunstnik **TEKLA KOHA,**
RAIVO KURSK ja **EVI ROSS**

Liikumisjuht: **SENTA OTS**

Lavastaja assistent: **VELLO VIISIMAA**

Etenduse juht: **JUTA UIBOPUU**

Osalised:

Sarastro	Eesti NSV teen. kunstnik AARO PÄRN ARNE MIKK
Tamino	Eesti NSV rahvakunstnik VIKTOR GURJEV IVO KUUSK
Jutustaja	ARTUR LINNAMÄGI AUGUST SEPP
Preestrid	ANTS AASMAA ENNO EESMAA
Öökuninganna	Eesti NSV teen. kunstnik PAULA PADRIK
Pamina	HAILI SAMMELSELG
Esimene daam	Eesti NSV teen. kunstnik VEERA NELUS
Teine daam	TIINA JAAKSOO LIIDIA PANOVA
Kolmas daam	LINDA SELLISTEMÄGI URVE TAUTS
Papageno	NSV Liidu rahvakunstnik GEORG OTS ILLART ORAV

Papagena	TIINA JAAKSOO ESTER LEPA LIIDIA PANOVA
Vana naine	EVA MEIL SOPHIE SOOÄÄR
Monostatos	HENDRIK KRUMM HEINO OTTO
Esimene poiss	ANU KAAL MARJU LIIVE
Teine poiss	TIHU LEVALD VIIVIKA VASAR
Kolmas poiss	LIIDIA KRUGLOVA EVE NEEM
Esimene raudrüüs mees	KALJU KARASK HEINO RIKAS
Teine raudrüüs mees	ERVIN KÄRVET AUGUST SEPP
Neli orja	VALTER LUTS VALDO PEETRI UNO VARK VELLO VIISIMAA
Öökuninganna paaž	ASTA OTS
Vana kuninga hääl	VALTER LUTS

Preestrid, orjad, rahvas.

Märkus: Operis on kaastegevad teatri õppekoori liikmed.

Eestikeelne tõlge: Aino Otto (muusikalised numbrid) ja Paul Mägi (proosa).

Lühike sisuseletus

I VAATUS

1. pilt

Kuningapoeg Tamino, jälitatuna hirmsast koletisest, satub Öökuninganna maa-alale. Kolm Öökuninganna teenistuses olevat daami päästavad Tamino ning annavad talle nende valitsejanna tütre miniatuurse portree, kes ise viibib vangis tigeda deemoni lossis. Tamino otsustab päästa õnnetu neiu. Saanud daamidelt kaasa imeväega võluflöödi, asub ta koos linnupüüdja Papagenoga teele.

2. pilt

Salakaval maur Monostatos kimbutab Paminat oma armuavaldustega. Sisenev Papageno heidutab Monostatost. Papageno ja Pamina kavatsevad põgeneda.

3. pilt

Juhituna pilvel hõljuvast kolmest poisist, satub Tamino tarkade preestrite templi eesõue. Jutustajalt saab Tamino teada oma viibimisest ülempreester Sarastro maa-alal, kus austatakse teadust, kunsti ja tarkust, kus kurjuse vastu võideldakse headuse ja armastusega.

Tamino püüab flöödi abil leida Paminat. Kostubki vastus Papagenolt, kuid neil ei õnnestu kohtuda — Papageno ja Tamino satuvad Monostatosse ning orjade küüsi. Imettegev kellamäng aga päästab nad. Jahilt tuleb tagasi Sarastro. Tamino ja Papageno juhatakse templisse.

II VAATUS

4. pilt

Sarastro selgitab preestrite kõrgeimale nõukogule, miks Pamina viibib tema hoole all. Ühtlasi taotleb Sarastro preestrite nõusolekut — proovida Taminat katsumuste teel, mis peab talle — tulevasele vooruspreestritele tooma kord üllaima tasu.

5. pilt

Esimeseks katseks juhatakse Tamino ja Papageno hirmu ning õudust tekitavasse Varemeteaeda. Ilmuvad kolm daami, kes keelitavad ja meelitavad neid põgenema preestrite juurest, kuid tagajärjetult.

6. pilt

Monostatos varitseb jälle Paminat. Ootamatult ilmub templisse Öökuninganna. Teda ei huvitagi tütre saatus, vaid kõige võimsam jõud — seitse päikeseringi, mille ta mees oma surivoodil koos Paminaga oli Sarastro valdusesse andnud. Öökuninganna käsib Paminat Sarastro tappa ning röövida seitse päikeseringi.

Salakaval Monostatos, kuulunud kõike eelnevat, tahab tekkinud situatsiooni kasutada oma huvides, ähvardades Paminat isegi tappa, kuid Sarastro päästab Pamina.

Uued katsumused ootavad Paminot ja Papagenot. Pamina ei mõista ega tea Tamino vaikimise põhjust ning tal tekib kahtlus Tamino armastuse suhtes. Papagenot aga veetlevad kõik maised lõbud ning mõnud. Kui signaal kutsub neid uutele katsumustele, poeb Papageno peitu, kuna Tamino järgneb kutsele.

7. pilt

Papageno maitseb veini ning uneleb oma tulevases Papagenast. Ilmub uuesti vana naine, kes esitab Papagenole tingimused: kas sõlmida temaga eluaegne liit või jääda siia igavesse vangistusse — vee ja leiva peale, koos loobumisega kõikidest mõnudest. Papageno otsustab vana naise kasuks, kes samal momendil ootamatult moondub nooreks ja ilusaks Papagenaks. Kuid preestrid ei pea Papagenot veel Papagena vääriliseks ning Papagena eemaldatakse.

8. pilt

Õnnetu Pamina tahab end surmata, kuid kolm poissi takistavad teda ning juhivad ta Tamino juurde.

9. pilt

Tamino ja Pamina astuvad koos vastu viimasele katsele — tule- ja veeproovile. Võluflöödi aga kaitseb neid siingi ja nii on saavutatud siht — Tamino on sooritanud edukalt kõik katsumused.

10. pilt

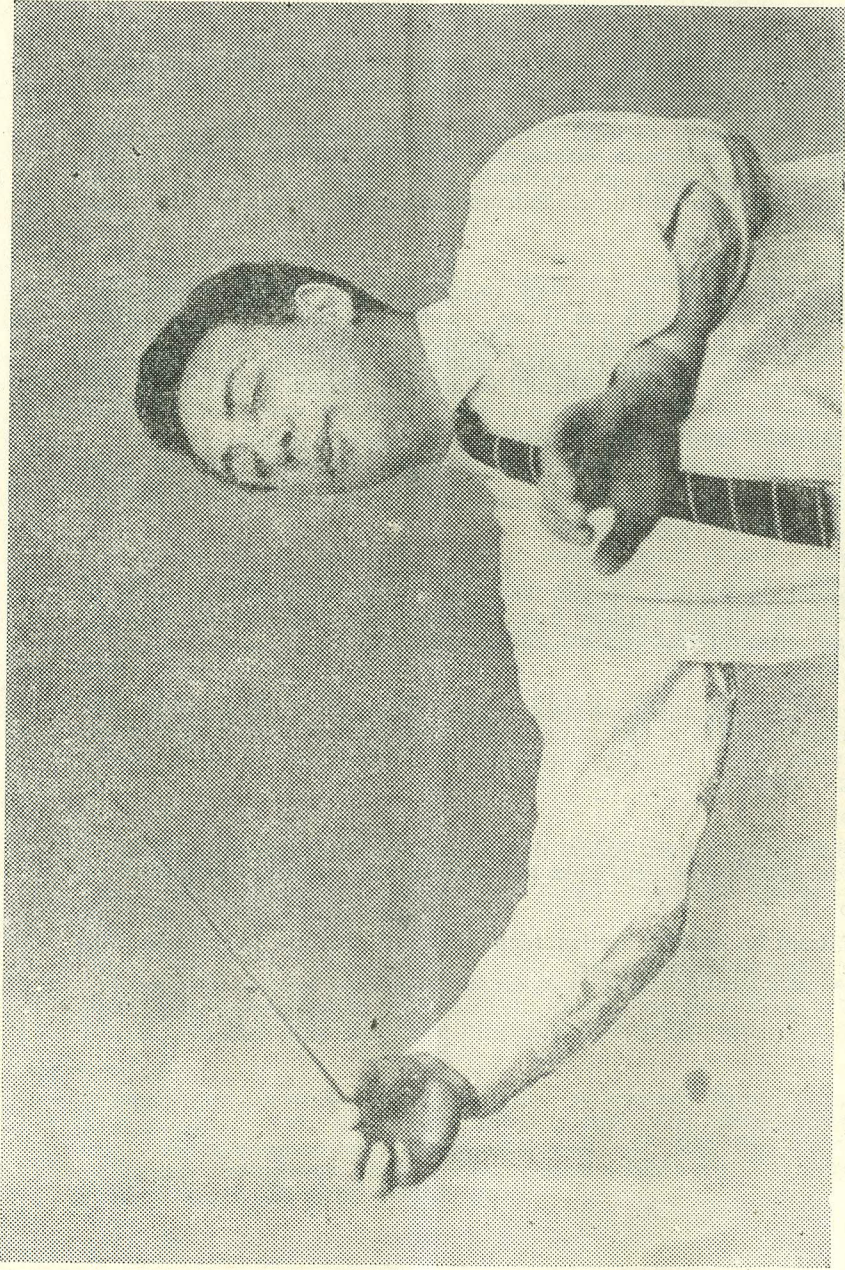
Õnnetu ja pettunud Papageno saabub rännakult tagasi koju. Suurest kurbusest otsustab ta end puua, kuid jällegi astuvad vahele kolm poissi ja arvesse võttes Papageno head südant, juhivad nad ta lõpuks Papagenaga kokku.

11. pilt

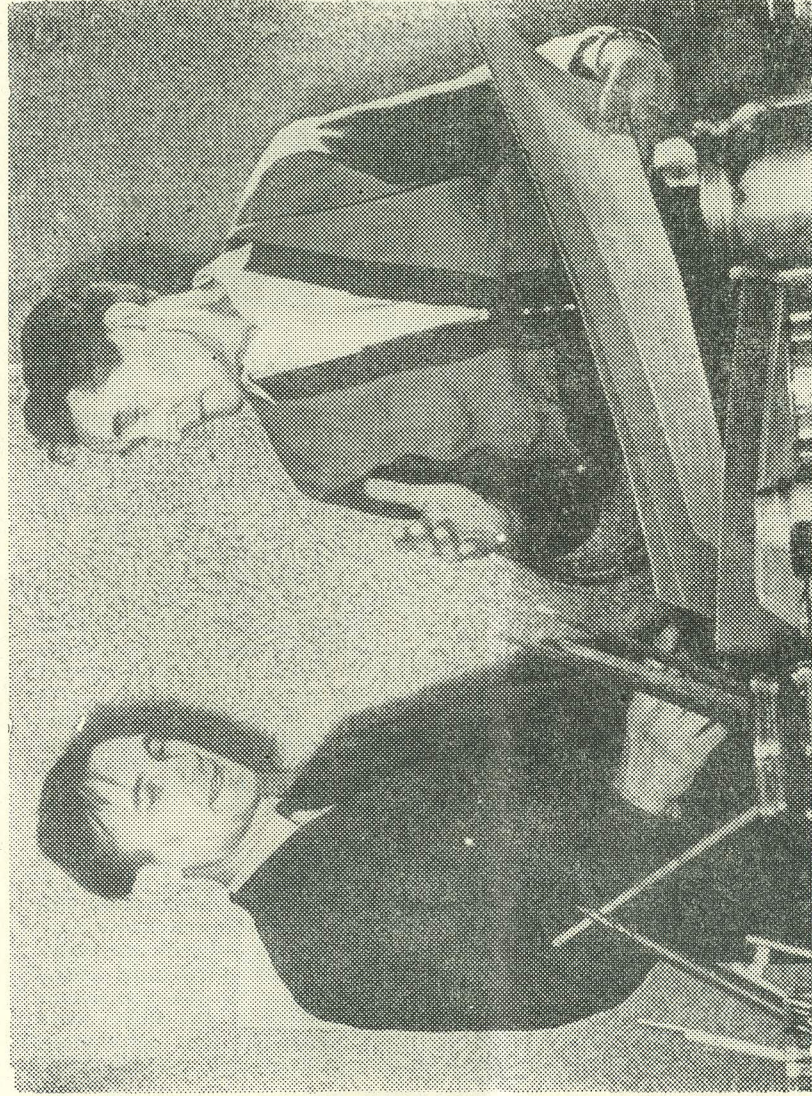
Öökuninganna koos kolme daami ja reetur Monostatossega püüavad tungida päikesetemplisse, kuid nad hävivad kõikevõitvas valguses.

12. pilt

Võitnud on valgus, headus ning armastus. Pamina ja Tamino võetakse vastu päikesetemplisse.

Neeme Järvi

Eldor Renter ja Paul Mägi.

Sissejuhatuseks

Sirvides olemasolevaid artikleid, uurimusi, kriitilisi märkmeid, selgub, et ühegi teise ooperi kohta ei ole 170 aasta vältel avaldatud nii palju mõtteid ning vasturääkivaid seisukohti kui «Võlflöödi» puhul. Sama ajavahemiku jooksul on rambivalgust näinud ka tuhanded erinevad lavastused — nii stiililt kui kompositsioonilt, kusjuures aga ühegi lahenduse kohta ei saa öelda, et see oleks absoluutselt väär.

Mozart—Schikanederi ühislooming oma vormimeisterlikkuse ja ääretult selge idee tõttu osutub nii tugevaks vääriskiviks, mille kiirgus ei tuhmu ka teinekord kõige tegurlikumate mõtetega katsetaja proovitules.

Emanuel Schikaneder ja tema libreto

Emanuel Schikaneder — oma aja silmapaistev näitleja, dramaturg ja teatritegelane, koostas «Võlflöödi» libreto kahe varemilmunud teose alusel: «Lulu ehk võlflööd», mis pärines Wielandi muinasjutukogust «Dšinnistan» ja kolmest jutust — «Tarkade kivi», «Kuningas Thamos» ning «Brahminide pidu», millised on ilmunud ühes vanas prantsuse romaanis «Sethos». Üldiselt tundub, et Schikaneder on «Võlflöödi» tegelaskujud valinud «Lulust», kuna süzeeline liin pärineb «Sethosest». Mis puutub aga teose ideesse ning kujude karakteritesse, siis on nad «Võlflöödis» saanud hoopis uue suunitluse, uued funktsioonid. Näiteks Tamino pole lihtsalt prints, kes tegutseb isiklikes huvides, troni pärast, vaid inimene, kellel on sisemine vajadus võidelda kõige hea ning üleva nimel. Armastus on talle selleks lätteks, mis annab jõudu ning meelekindlust elu kõige raskematel tundidel.

Schikanederi teeneks tuleb lugeda ka seda, et nn. «suurooperites» siiani valitsenud abstraktsele humaniteedile, milline enamuses ülistas absolutistlikku riigivõimu, vastandas ta humaansuse probleemi kõige sügavamast ning konkreetsemast inimlikust aspektist lähtudes. Kogu libretost hõõgub tugevalt nii valgustusaja kui ka prantsuse revolutsiooni progressiivseid ideid.

Kuid nende suurte vooruste kõrval ei jää märkamatuks ka libretos esinevad puudused. «Võlflöödi» tekst oma poeesia, riimi ja sõnatagavara poolest jääb kaugele maha saksa kirjandusklassika parimatest näidetest. Schikaneder, nagu öeldud, on eelkõige teatriinimene, kes kirjutas lava jaoks, mitte lugemiseks. Ei tohi unustada ka seda, et see auditoorium, kellele Schikaneder oma töid esitas, koosnes võrdlemisi keskmise haridustaseme ning vaimsete huvidega inimestest. Kuid ajahamba katsumustes on võitjaks jäänud ikkagi teose positiivne külg. Juba ainuüksi see, et Mozart kirjutas selle libreto põhjal ühe oma parematest ooperitest, kannab meieni ka Schikanederi loominguilise panuse täies elujõus.

«Idee» Wolfgang Amadeus Mozarti muusikas

On tihti väidetud, et Mozarti ooperid on tavalised numbrioperid, neis puudub dramaturgia, karakterid jne. Kuid huvitav on siinkohal märkida, et autor juba kümme aastat enne «Võlflöödi» loomist kirjutas isale oma tähelepanekuist ning mõtetest nende probleemide üle. Kirjavahetusest Schikanederiga selgub, et Mozart võttis aktiivselt osa nii tekstiliste kui ka puht-dramaturgiliste küsimuste lahendamisest.

«Võlflöödi» tähelepanelik analüüs näitab, et Mozart on neid probleeme oma viimases ooperis ka praktiliselt lahendanud väga suure meisterlikkuse ja imepeene läbitunnetusega. Näiteks Sarastro dialoog Paminaga kolmandas pildis, kus muusikas nii selgesti avaldub sügav konflikt Sarasto kuju ning tema seesmiste tunnete vahel — Sarasto armastab ka ise Paminat. Ääretult huvitavalt on antud paljude stseenide ekspositsioonid, konfliktid, lahendused. Meisterliku käega on välja joonistatud kahe vastandliku leeri — Sarastro päikeseriigi ning öela Öökuninganna pimeduseriigi esindajad. Viimast gruppi iseloomustav muusika on kirjutatud nn. «opera-seria» stiilis, mille kujukamaks näiteks võib olla Öökuninganna esimene aaria. Muusika on siin efektna, briljantselt ilus, nauditav, kõitev, (ta ju peabki kõitma Taminot, teda uskuma panema!), kuid meile ei jää märkamatuks kõige selle ilusa juures ainult välisus, teatud maneerlikkus, külmus ja uhkus. Sarastro päikeseriigi muusika on aga seevastu ääretult lihtsa ja puhta harmooniaga, sügav oma tunnetelt ning taotlustelt.

Hoopis eristiili on Mozart valinud Papageno maailma kujutamiseks. See on omamoodi rahvalik, teravmeelne ja humoorikas. Kõik, nagu Papageno ise, peab siin äratama usaldust, olema väga vahenditu, arusaadav ja siiras. Papageno on ju inimene rahva hulgast, see, kes peab olema sillaks publiku ja võluriigi vahel, reaalse tegelikkuse ja allegooria ning viimases peituvate ideeliste taotluste vahel.

Eeltoodud näidete põhjal näeme, millise meisterlikkusega valitseb Mozart stiile, tema kätes leiab õige koha nii rahvalaul, virtuosne aaria kui ka figureeritud variatsioonidega koraal. Ja kunagi pole ühtegi neist kasutatud mingi erilise efekti pärast — kõik komponendid on rangelt allutatud teose põhiideede väljatoomisele.

Miks võluooper?

Kui palju algallikaid ja teatralaseid eeskujusid me ka ei leia, tuleme lõpuks ikkagi järeldusele, et «Võlflöödi» omapärane kuju ning vorm on autorite poolt täiesti teadlikult suunatud allegoorilise muinasjutu roobastele.

Ooperis leidub mõndagi, mis ei vasta tavalisele mõistuse loogikale. Näiteks kolm poissi — kust nad ilmuvad, kes nad õieti on? Pamina ja Tamino armastus — millest see tekib? Öökuninganna ilmumine Pamina juurde, võlflöödi ja kellamängu imettegev jõud, päikeseringid jne. jne. Need kõik on motiivid väljaspool reaalsust, muinasjutu elemendid — aga eks kogu «Võlflööd» ise ole ka ainult unistus inimkonna paremast tulevikust, see on «kogu südame, hinge seesmine igatsus, mis päev-päevalt

kasvab» (Mozart). Kuid ometi aitavad kõik need võlumuinasjutu elemendid läbi viia reaalsel tegevust — võitlust valguse ja pimeduse vahel. Veelgi enam, «Võluföödi» on kahtlemata tolle ajastu — revolutsioonijastu üks kaunemaid pärle. «Revolutsiooniline epohh oli ka kui jumalike päikesetõusu aeg. See oli aeg, kus inimkond tervikuna hingas lootuses paremale tulevikule.» (Hegel)

Mis oli siis põhjuseks, et Mozart ja Schikaneder kõik need otse reaalsed ideed valasid kaugesse muinasjutuvormi?

1. Mõlemad autorid olid teadlikud tolleaegse publiku vaimsest tase-mest. Vaevalt oleks tolleaegne vaataja uskunud neid ideid, kui see kõik oleks antud ajastu aktuaalses plaanis. Muinasjutt aga ei tingi reaalseid kaalutlusi. Siin ei teki kahtlusi, siin on kõik usutav.

2. Tolleaegne poliitiline situatsioon ei võimaldanud kunstis näidata revolutsioonis tekkinud ideid. Ei saa mainimata jätta ka fakti, et Mozart ja Schikander olid mõlemad vabamüürlased, millise organisatsiooni ideed, kohati isegi traditsioonid ning rituaalid on üsna selgesti tuntavad ka operis (4. pilt). Kuid vabamüürlus oli teravas vastuolus Austrias valitseva despootliku riigikorraga.

Kuivõrd tugevalt ja ilmekalt kajastusid tolleaegse ajastu paljud aktuaalsed probleemid «Võluföödis», seda võib näha allpool esitatud näidetest, milledes on püütud desifreerida ooperisse kätkevad allegooriat.

Herder näiteks nägi ooperi tegelaste ning ajalooliste isikute vahel järgmist assotsiatsiooni:

Öökuninganna — Maria Theresia, s. o. monarhia
Tamino — Joseph II või koguni vabariik
Pamina — rahvas
Sarastro — Ignaz v. Born, vabamüürlaste juht Austrias
Monostatos — jesuiitide kehastus

Liikus ka säärane variant:
Öökuninganna — Leopold II valitsus
Pamina — vabadus (mis tihti on ju despotismi tütar)
Tamino — rahvas
3 daami — 3 seisust
Sarastro — seadusandlus
Preestrid — rahvakogu
Monostatos — emigrandid

Lühidalt lavastusest

Põhiliselt on käesolevas lavastuses toletud barokk-teatri stiili ja seda nii kunstilises kujunduses kui ka režissuuris. Miks? Kaugeltki mitte ainult pieteeditundest tolleaegse teatri vastu, vaid pigem meenutades seda «jumaliku päikesetõusu ajastut», mil sündisid need suurepäraseid ideid. Vaevalt võiks ka barokiga kõrvutada mõnd teist stiili, kus nii suure emotsionaalsusega on läbi põimunud müstilisus ja reaalsus, imedemaailm maapealsusega, kõik nähtav ettekujutatavaga, rääkimata selle stiili pidulikust ilust ning ääretust sobivusest nii «Võluföödi» kui üldse suurema osa Mozarti muusikaga.

Barokk-teatri üheks iseärasuseks on veel tema vaba režissuur, tihti vahetu, otse sundimatu kontakt publikuga, mis kohati võttis isegi improviseerimise ilme. See kõik sundis saalisistujat aktiivselt mitte ainult mõtlema, vaid ta muutus märkamatult otsekui kaasmängijaks, tege-laseks antud teoses.

Suurim osa selles missioonis on täita Papagenol. Nagu juba eelnevalt mainitud, peab Papageno olema publiku ja teose filosoofiiliste probleemide vahel. Tihti on lavastajatele tehtud etteheiteid selle pärast, et Papageno on kasvanud ooperi peakujuks. Nii see muidugi päriselt ei ole, kuna juba teose dramaturgia ning muusikalise arengujoone tõttu on selge, et ooperi ideelist raskuspunkti kannavad Sarastro, Pamina ja Tamino. Kui aga kõigele vaatamata, publik ise tõstab Papageno oma sümpaatiaaringi, siis pigem on see küll lavastuse pluss kui miinus.

Kes siis on Papageno? Üks nendest paljudest, kelledest koosneb maailm, või nagu ta ise ütleb: «Maailmas suurem osa minusuguseid elabki!» Papageno rõõmud ja mured on nagu meie lähedase sõbra mured ning nendega koos me elame märkamatult kaasa ka teose põhiideele — valgusjõudude triumfikäigule pimeduse üle.

Ja lõpuks

«Võluföödi» esietendus toimus 30. septembri öhtul 1791. aastal autorite kõige aktiivsemal kaastegevusel — Mozart oli kapellmeisteriks ning Schikander mängis Papagenot. Nad olid õnnelikud, et publik reageeris elavalt nende ideelistele ning kunstilistele kavatsustele, nad olid õnnelikud, et neil õnnestus luua esimene, kunstiküps saksakeelne rahvus-ooper.

Ja meie, kes me elame kahekümnendal sajandil, peame olema veelgi õnnelikumad, et paljude ülemaailmsete kultuuripärlite hulgas on ka «Võluföödi», mille üldnimlik suurus ning mõjuvõim kõlab ülemlauluna inimkonnale ka tänapäeval, tiivustab läbi sajanditehämara meiegi samme ning parimaid püüdlusi.

PAUL MÄGI

Lavastusala juhataja: Felix Künnapuu
Dekoratsiooniala juhataja: Felix Thaling
Kostüümiala juhataja: Linda Kagovere
Jumestusala juhataja: Serafima Gromova
Valgustusala juhataja: Voldemar Loss
Rekvisiidiala juhataja: Arnold Maripuu
Lavameister: Heinrich Toots

ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ОРДЕНА
ТРУДОВОГО КРАСНОГО ЗНАМЕНИ
АКАДЕМИЧЕСКИЙ ТЕАТР
ОПЕРЫ И БАЛЕТА ЭСТОНСКОЙ ССР
«Э С Т О Н И Я»

Волшебная флейта

Опера в двух действиях, в 12-картинах

Музыка Вольфганга Амадея Моцарта

Либретто Эмануэля Шиканедера

1965

Музыкальный руководитель и дирижер: **НЭЭМЕ ЯРВИ**

Дирижер: засл. деятель искусств ЭССР **ВАЛЛО ЯРВИ**

Постановщик: **ПАУЛЬ МЯГИ**

Художник: **ЭЛЬДОР РЕНТЕР**

Хормейстер: **УНО ЯРВЕЛА**

Концертмейстеры:

заслуженная артистка ЭССР

ТЕКЛА КОХА, РАЙВО КУРСК и **ЭВИ РОССЬ**

Сценическое движение: **СЕНТА ОТС**

Ассистент постановщика: **ВЕЛЛО ВЕЙСИМАА**

Спектакль ведет: **ЯАК РАНДВА**

Действующие лица:

Зарастро	засл. артист ЭССР ААРО ЦЯРН АРНЕ МИКК
Тамино	народный артист ЭССР ВИКТОР ГУРЬЕВ ИВО КУУСК
Оратор	АРТУР ЛИННАМЯГИ АУГУСТ СЕНН
Первый жрец	ЭННО ЭЭСМАА
Второй жрец	АНТС ААСМАА
Царица Ночи	засл. артистка ЭССР ПАУЛА ПАДРИК
Памина	ХАЙЛИ САММЕЛСЕЛЬГ
Первая дама	засл. артистка ЭССР ВЕРА НЭЛУС
Вторая дама	ТИЙНА ЯАКСОО ЛИДИЯ ПАНОВА
Третья дама	ЛИНДА СЕЛЛИСТЕМЯГИ УРВЕ ТАУТС

Папагено	народный артист СССР ГЕОРГ ОТС ИЛЪБАРТ ОРАВ
Папагена	ЭСТЕР ЛЕНА ЛИДИЯ ПАНОВА ТИЙНА ЯАКСОО
Старая женщина	ЭВА МЕЙЛЬ СОФИЕ СООЯЯР
Моностатос	ХЕНДРИК КРУММ ХЕЙНО ОТТО
Первый мальчик	АНУ КААЛ МАРЬЮ ЛИЙВЕ
Второй мальчик	ВИЙВИКА ВАЗАР ТИЙУ ЛЕВАЛЬД
Третий мальчик	ЛИДИЯ КРУГЛОВА ЭВЕ НЭЭМ
Первый латник	КАЛЮ КАРАСК ХЕЙНО РИКАС
Второй латник	ЭРВИН КЯРВЕТ АУГУСТ СЕПП
Четыре раба	УНО ВАРК ВЕЛЛО ВИЙСИМОО ВАЛЬТЕР ЛУТС ВАЛДО ПЭЭТРИ
Паж Царицы Ночи	АСТА ОТС
Голос старого короля	ВАЛЬТЕР ЛУТС

Примечание: в опере принимает участие учебный хор театра.

КРАТКОЕ СОДЕРЖАНИЕ

I действие

1 картина

Принц Тамино, преследуемый ужасным чудовищем, попадает в царство Царицы Ночи. Три придворные дамы Царицы Ночи спасают Тамино и дают ему миниатюрный портрет дочери их повелительницы, которая томится в плену в замке злого демона. Тамино решает спасти несчастную девушку. Дамы дают ему волшебную флейту, и он, взяв с собой птицелова Папагено, отправляется в путь.

2 картина

Коварный мавр Моностатос преследует Памину своей любовью. Входит Папагено, и Моностатос пугается его появления. Папагено и Памина решают бежать.

3 картина

Тамино, которому указывают путь три парящих в облаках мальчика, попадает в преддверие храма мудрых жрецов. Оратор сообщает Тамино, что он находится во владениях жреца Зарастро, где уважают науку, искусство и мудрость, где со злом борются добром и любовью. Тамино с помощью флейты пытается найти Памину. Доносится ответ Папагено, но им не удается встретиться — Папагено и Памина попадают в плен к Моностатосу. Звон чудесного колокольчика спасает их. Зарастро возвращается с охоты. Тамино и Папагено приглашают в храм.

II действие

4 картина

Зарастро рассказывает верховному собранию жрецов, почему он покровительствует Памине. Он спрашивает согласия жрецов поверить Тамино на пути невзгод и испытаний, чем он, будущий жрец добродетели, заслужит высшую награду.

5 картина

Первое испытание — Тамино и Папагено попадают в полный ужасов сад развалин. Появляются три дамы, которые уговаривают их бежать от жрецов, но безрезультатно.

6 картина

Моностатос опять подстерегает Памину. Внезапно в храме появляется Царица Ночи. Ее интересует не судьба дочери — а могущественная сила семи солнечных кругов, которые ее муж на смертном одре вместе с Паминой передал в распоряжение Зарастро. Царица Ночи

приказывает Памине умертвить Зарастро и выкрасть семь солнечных кругов.

Коварный Моностатос, подслушавший все это, хочет использовать сложившуюся ситуацию в своих интересах, угрожая убить Памину, но Зарастро спасает ее.

Тамино и Папагено ожидают новые испытания. Памина не понимает молчание Тамино и начинает сомневаться в его любви. А Папагено влекут к себе все земные радости и удовольствия. Когда сигнал призывает их к новым испытаниям, Папагено прячется, а Тамино следует призыву.

7 картина

Папагено пьет вино и мечтает о Папагене. Вновь появляется старая женщина, которая ставит Папагено условия: или заключить с ней союз на всю жизнь или навеки остаться пленником — здесь, среди воды и песков, обреченным на безрадостную жизнь. Папагено уступает уговорам старой женщины, которая тут же превращается в молодую и прекрасную Папагену. Но жрецы не считают Папагено достойным Папагены и удаляют его.

8 картина

Несчастливая Памина хочет убить себя, но три мальчика препятствуют этому и доставляют ее к Тамино.

9 картина

Тамино и Памина вместе идут к последнему испытанию — к испытанию огнем и водой. Но волшебная флейта и здесь охраняет их, и они достигают цели — Тамино с честью выдержал все испытания.

10 картина

Несчастный и разочарованный Папагено возвращается домой. С горя он решает повеситься, но тут снова вмешиваются три мальчика и, ценой доброго сердца Папагено, помогают ему соединиться с Папагеной.

11 картина

Царица Ночи с тремя дамами и предателем Моностатосом пытаются проникнуть в храм Солнца, но их поглощает всепобеждающий свет.

12 картина

Победили свет, добро и любовь. Памину и Тамино принимают в храм Солнца.